

Ziua-nvierii

George Coșbuc

E soare-n cer și cântec de clopote e-n sat
Biserica e plină de cei cari au plecat
Din zori și de cu noapte, din dealuri și cătune
Sunt Paștele! Văzduhul e parc-o rugăciune,
Și totu-i sărbătoare pe deal și pe câmpii,
Cu flori și cu izvoare, cu glas de ciocârlii:
El, El dă zilei farmec și farmec dimineții,
El morții dă repaos, dă dragoste vieții!

Dar colo într-o casă la margine de sat
Nevasta nu-și găsisese nici vreme de-mbrăcat,
Nici loc măcar de-astâmpăr în ceasul Învierii.
Cu fața pustiită de viforul durerii
Ea stă-n genunchi de pază bolnavului culcat
În leagăn. Capu-i veșted îi geme răzimat
De-o dungă răbdătoare, cu mâinile sub dânsul.
Ea, veselă de-a pururi, abia știu ce-i plânsul
În zilele fetiei, și-un gând o însenina
De când e măritată: că Domnul îi va da
O fată, drăgălașă, cu ochii de cicoare
Ca tată-său, și blândă și vecinic zâmbitoare
Ca mă-sa! Puișorul! Oh, bine ce va fi!
Și va zâmbi copila când mă-sa va zâmbi,
Și una o să-ndemne la răs pe cealaltă.
O vede mică-n leagăn, și inima-i tresaltă,
Și-i crește fata, crește, bujor și ghiocel,
Și uite-o cum se-ncearcă să stea copăcel
Și bâlbâie și cade, dar râde și se scoală.
Ce veselă-i când vine să-și puie capu-n poală

La mamă-sa și-ndrugă cuvinte de-ale ei.
Și crește ca din apă, n-o vezi înaltă ce-i?
Cât masa e de naltă, și-ajunge la zăvor
Și singură-și deschide, când iese-n foișor.
O vede-n gând și râde și tremură nevasta
O, Doamne, tu ești mare, și dulce-i viața asta!
Dar a venit copila s-o învețe cum să plângă,

Să-i frângă rostul vieții și sufletul să-i frângă
Prin zbuciumul durerii; de două săptămâni
Copila mamei n-are răsuflăt în plămâni
De multă izbitură și nopți fără-alinare.
Degeaba-i mai descântă, că leac într-asta n-are,

Și slujbele-s degeaba și macu-n așternut
Și vinerile mă-sa degeaba le-a ținut.
Și i-a citit și popa, dar nu i-a fost de samă!
Sub patru evanghelii a stat sărmana mamă
În brațe cu odorul, sub sfântul patrahil
Și tot nu prinde suflet sărmanul ei copil.
E singură. Bărbatu-i e dus la liturghie.

E prea păcat de moarte ca nimeni să nu fie
Din casă la-nviere, și s-ar fi dus și ea,
Dar azi se liniștise copila și dormea.
Cum sta așa pe leagăn cu fruntea pe o dungă,
O învinge oboseala și fierberea-ndelungă,
Pe-ncet ea-nchide ochii: e cald și e frumos
Și-n geamuri bate cerul cu soare și miros,
Și ea de nedormire e galbenă și frântă,
Și-i liniște-n odaie, și clopotele cântă...
Ah, iată cum aleargă de-a lungul unui plai
Copila mamei, albă ca îngerii din rai
Și capul mic și vesel pe spate și-l aruncă!

E liniște pe dealuri și cântece pe luncă
Și fete-n haine-albastre, ca cele de-mpărat,
Se joacă-n scânteierea văzduhului curat
Pe sus, năluci frumoase cu fulgere încinse.
Copila mamei-n zarea câmpiilor întinse
Tot face semn să vie și mamă-sa la ea.
Și mama pleacă grabnic și parcă se ducea
Pe sus, plutind pe aripi, și nu putea s-ajungă!
O țint-așa de-aproape și-o cale-așa de lungă!
Dar uite-acum! Din vale vin popi, cădelnițând,
Și-n capetele goale creștinii vin cântând:
Sunt toți bătrâni ca vremea, iar preoții înainte
Sunt mai bătrâni și cântă, dar slabele cuvinte
Abia răsar din gură ș-apoi pierdute mor
Prin bărbi tremurătoare; iar cântecele lor
Răsună ca din peșteri, fac vuiete-necate
Ca plângerile toamnei prin frunzele uscate.
Și mama-și face cruce, s-apropie un pas
Dar când zărește mortul rămâne fără glas,
Copila ei pierise, și-o vede că-i aproape,
Copila e sub giulgiuri și-o duc ca să i-o îngroape...
Ea sare buimăcită și-apucă vrăjmășește
Copila, o ridică din leagăn, o privește
În ochi: ei sunt de sticlă și morți ca de pământ,
O ține sus, dar capul copilei cade frânt,
O scutură puternic, ca-n suflet să-i pătrundă,
Cum ții de piept pe unul și-l scuturi să-ți răspundă,

Și-o strânge furtunatic un urlet a gemut,
Era durerea mamei, că ei i s-a părut
C-aude roata morii și roata stă deodată.
Se uită lung în juru-i, se-ntoarce înspăimântată,
Cu ochii plini de vifor, cu sufletul pătruns
D-un fulger: parcă vede în cas-aici ascuns
Dușmanul ei, hainul, ce vine să-i sugrume
Bărbatul și copila, pe dragii ei din lume.
Să nu ne lași, măicuțo! îi zice de la piept
Copila ei cea moarta, Nu, nu! răspunde biata,
Te apară măicuța, pe tine și pe tata!
Și strânge-apoi copila la sufletul ei plâns,
Că moartă să nu fie, murea de-atâta strâns,
Și iese cu ea-n brațe, spre sat apoi s-abate
Cu ochi așa năprasnici, cu mâinile-ncleștate,
Aleargă, ține drumul bisericii, și-n drum
Se dau creștinii-n lături, cruciți, că văd acum
Ce n-au văzut în viață: văd groaza și păcatul
Dar ea aleargă-ntruna să-și apere bărbatul,
Căci el acolo-i singur, și dacă va sosi
Dușmanul înainte, ea nu-l va mai găsi.

Cucernici stau creștinii, în pace și iubire,
Smerit plecând genunchii și limpedea privire,
Iar clopotele cântă; deodată ei tresar:
Ea vine, parcă-i vifor, de flăcări ochii-i par,
Năvalnică s-azvârle să-și facă drum cu sila
Și spaima face vuiet și jalnic țipă mila
Din tinda îndesită de-o lume de femei.
S-abat în două laturi creștinii-n drumul ei,
Năuci de fără-vestea urgiei care-i bate.
Cu ochi așa năprasnici, cu mâinile-ncleștate
Pe piept, ca o nălucă visată de-un nebun,
Desculță, nedormită, și hainele ei spun
Că nu e semn a bine, ca-i blestem și pierzare,
Pedeapsă peste dânșii, în ziua asta mare.
Ea însăși buimăcită în jurul ei privea,
Căci își pierduse capul și nu-și mai pricepea
Cărările; în fața bărbatului, pierdută
Privea într-altă parte, el mut și dânsa mută.
Iar când el zise-n urmă: E moartă? Ca din drum
Un om grăbit, ea silnic răspunse: D-apoi cum?
Se-ntoarce apoi cu spaimă, izbită ca din mână;
Ardea de-ntunecată privirea ei păgână
Și buzele-i jucară de-un tremur fioros.
Văzuse cruci și facle și chipul lui Christos,
El azi omoară moartea cu vecinica viață,
E sfânt și e puternic, și stă aici de față

Cu mine și cu tine, că toți suntem ai lui:
Iar dacă plângi el tace; sub pază-i de te pui,
El tace; și durerea când urlă și te face
Să rupi pământ cu dinții de mult amar, el tace!
Și ea, lăsând copila din mâini, a ridicat
Cu vuiet pumnii-n aer: Da, cât nu l-am rugat!
Lui cântec și tămâie, lui rugile și plânsul,
Lui preoți și biserici și toate pentru dânsul!
Că zece bani de are un biet de pe cărări
În loc să-și ia pâine, îi dă pe lumânări,
Pe fumuri de tămâie; el toate ni le cere
Și-n schimb ne dă-ntuneric și foame și durere.
Muriseră creștinii în jur de-acest cuvânt,
Iar preotul din mână scăpă paharul sfânt,
Și sta cu ochii-n aer și galben ca paharul:
Părea că s-aprinsese de trăsnete altarul.
Dar cine-l pune oare să fie Dumnezeu?
Copilul lui e colo, și-aici copilul meu:
De-al lui îi pasă numai, de-al altora ce-i pasă?
Lăsați-mă! E moartă, și uite-i, nu mă lasă!
Cu vuiet ea s-azvârle, dar zece mâini o țin.
Ea plânge, tot altarul de hohot este plin,
Ea țipă și scrâșnește și bate din picioare,
Dar alte zece palme pe gură-i pun zăvoare.
Așa-necată urlă, la Christ cătând mereu;
Copilul lui e colo, și-aici copilul meu:
De-al lui îl doare numai și iarăși e curmată
De mâinile-ngrozite, de multe mâini deodată,
Și mulți se dau în laturi și mulți se-ngrămădesc,
Iar Christ rămâne singur, căci toți acum privesc,
La zbuciumul durerii: de mulți încercuită,
Mâniile slăbiei o fac mai zvârcolită,
Și-o clipă, mântuindu-și vorbirea, de sub mâini
Ca fulgerul se-ntoarce spre-altar cu ochi păgâni
Și geme ca înjunghiată: De-al altora nu-l doare
Pe-al lui să și-l învie, pe-al meu să mi-l omoare!
Au scos-o cu puterea. Pe drumul îndelungat
O duc acum pe brațe, căci n-a mai încetat
Să țipe-n zvârcolire, lovind pe cei ce-o poartă.
Bărbatul ei în urmă, având copila moartă
La piept, e dus cu gândul și vine-ncet și trist,
E soare-n cer, puternic și mândru, ca un Christ,
E liniște pe dealuri și, ca o rugă sfântă
Trec șoapte prin văzduhuri, iar clopotele cântă.
E ziua veseliei, cu glas de ciocârliei,
Cu zâmbete și jocuri și râsuri de copii,
Căci azi învie Domnul, iar Domnul este mare,
Și nimeni nu cunoaște ascunsa lui cărare!